

گزارش مختصر از کنفرانس فارو جهان و بحران حقوق بشر در افغانستان «به مناسبت روز جهانی حقوق بشر»

مورخ ۷ دسمبر ۲۰۲۵

کنفرانس «جهان و بحران حقوق بشر در افغانستان» در شرایطی برگزار شد که حاکمیت خودکامه طالبان در افغانستان حقوق بشر را یک پدیده غربی دانسته و حقوق بشر شهروندان افغانستان، بخصوص زنان را بصورت نظام مند و رسمی بدون هراس از فرا خوانده شدن به پاسخگویی پامال میکند. از جانب دیگر حاکمیت نیروهای راست و ضد دموکراسی در ایالات متحده و برخی نقاط دیگر جهان منجر به تضعیف توجه و پشتیبانی از اصول حقوق بشر و دموکراسی در جهان شده است. در چنین فضا و حالتی فریاد حق طلبانه و عدالتخواهانه زنان و مردان آزادیخواه افغانستان باید با قوت هر چه بیشتر انعکاس داده شود تا مگر مردم جهان برای زنان در بند و مردم به گروگان گرفته شده افغانستان دادخواهی کنند و دولت خود را وادار به برداشتن گام های عملی برای افزایش فشار بر حاکم آزادی گش افغانستان کنند. زبان کنفرانس انگلیسی و دری بود که توسط بانو مینه رفیق، فعال حقوق بشر و عضو هیأت مدیره فارو گرداندگی میشد. در این کنفرانس متخصصین، پژوهشگران، کارشناسان حقوق بشر بین المللی و داخلی سخنرانی نموده و سپس در یک پنل باهم تبادل نظر نموده و به سوالات اشتراک کنندگان پاسخ دادند.

کنفرانس با پخش آهنگ ماندگار استاد اولمیر (دا ز مونی ز بیبا وطن) آغاز شد. سپس بانو مینه رفیق فعال حقوق بشر و عضو هیأت مدیره فارو که گرداندگی کنفرانس را بعهده داشت، بعد از خیر مقدم گفتن به اشتراک کنندگان و معرفی مختصر برنامه کنفرانس از محترم علی دلیری رئیس فارو دعوت نمود تا کنفرانس را افتتاح کند.

آقای دلیری بعد از ابراز امتنان از سخنرانان، اشتراک کنندگان و فعالین فارو کنفرانس را افتتاح نمود. رئیس فارو گفت: «امروز، ما در زمانی گرد هم آمده ایم که افغانستان همچنان با یکی از عمیق ترین و پیچیده ترین بحران های حقوق بشری زمان خود روبرو است. نقض گسترده حقوق زنان، محدودیت های شدید بر آزادی بیان، محرومیت میلیون ها دختر وطن ما از تحصیل و وضعیت دشوار پناهندگان افغان در سراسر جهان، همگی گواه دردناکی از این فاجعه جاری هستند. آقای دلیری اضافه نمود: «فارو، به عنوان صدای همبستگی و انعکاس دهنده خواسته های

بخش زیادی از افغان ها در سراسر اروپا، قاطعانه معتقد است که دفاع از کرامت انسانی و حقوق اساسی، مسئولیت مشترک همه ماست. هدف کنفرانس ما نه تنها روشن و برجسته کردن رنجها، بلکه بررسی راه های عملی برای حمایت، طرفداری و مشارکت در ایجاد تغییرات معنادار است.»

نخستین سخنران کنفرانس بانو بلقیس روشن عضو رُک و راست گویان با جرأت پارلمان سابق بود. خانم روشن در قسمتی از بیانات خود گفت: «متأسفانه شعاع حقوق بشر در این اواخر، برای برخی قدرتهای بزرگ به وسیله سودجویی سیاسی مبدل شده و قدرتهای ذیدخل یا به تقویت مالی حاکمیت طالبان میپردازند و عده ای در منطقه با گروه تروریستی تعامل و

برای شان لابی میکنند. ملل متحد و برخی سازمانهای بین المللی دیگر اصولاً برای حمایت از عدالت در روابط بین المللی و جلوگیری از زیرپاشدن حقوق انسانها اساس گذاشته شدند. اما متأسفانه در عمل می بینیم که قدرتهای بزرگ از این سازمانها بحیث وسیله رسیدن به اهداف و سلطه جوئی های خود استفاده میکنند. که همین موضوع باعث مایوسیت عده ای از مردم از این سازمانها شده است. پس یگانه راه رسیدن به تأمین حقوق بشر در افغانستان و جهان اینست که همگان متحد و یک مشت محکم شده به مبارزه ی معنادار علیه ناقضان حقوق بشر بپردازند.»

مهمان خاص این کنفرانس آقای ریچارد بنیت، گزارشگر خاص ملل متحد برای حقوق بشر در افغانستان بود که با وصف

مصروفیت در برنامه های دیگر دعوت فارو را پذیرفته و در کنفرانس اشتراک و سخنرانی نمودند. آقای بنیت ضمن اظهار سپاس از فارو بخاطر برگزاری کنفرانس، ابراز داشت: «افتخار میکنم که امروز در این کنفرانس اشتراک نموده و سخنرانی میکنم. طوریکه میدانید، امروز مصادف است با ۱۶مین روز فعالیت جهانی برای محو خشونت علیه زنان است و در عین حال در آستانه روز جهانی حقوق بشر قرار داریم. بعد از توضیح در مورد محدودیت های سیستماتیک وضع شده علیه زنان و وضعیت حقوق بشر در افغانستان، محترم بنیت گفتند: «چون نام کنفرانس امروز (جهان و حقوق بشر در

افغانستان است)، بگذارید از این شروع کنم که حمایت جامعه جهانی به حقوق بشر نه تنها در افغانستان، بلکه در سطح جهان کم رنگ شده است. بحران حقوق بشر و حقوق بشردوستانه در عدای از کشورها بیداد میکنند، اما قدرتهای بزرگ جهان به آنها رسیدگی لازمه را نمیکند. بودجه ملل متحد تا حد زیادی تقلیل یافته زیرا حدود ۵۰ کشور بشمول ایالات متحده و روسیه حق عضویت خود به این سازمان را نه پرداخته اند. آقای ریچارد بنیت گفت بودجه ماموریت من هم بحدی تقلیل یافته که اگر اجازه سفر به افغانستان را هم می داشتیم صرف یکبار در سال میتوانستیم برای تهیه گزارش به آنجا سفر کنیم. سپس گزارشگر خاص ملل متحد برای افغانستان افزود، حذف حقوق زنان و دوشیزه گان، که از نظر برخی حقوقدانان مصادق اپارتاید جنسیتی است، در دو محکمه جهانی، یعنی محکمه جزائی بین المللی و محکمه عدالت بین المللی تحت بررسی است که امیدوارم در این موارد به اسرع وقت اقدام جدی شود».

درین قسمت کنفرانس بانو مینه رفیق از داکتر زمان ستانیزی، استا عرفان و زبان در پوهنتون ها در ایالات متحده، و

تحلیگر دعوت نمود تا سخنرانی خود را به کنفرانس ارائه کند. داکتر ستانیزی گفت، از من خواسته شده بود تا در مورد حقوق بشر و اسلام صحبت کنم، اما میخواهم در مورد عدم اصولیت و صداقت در پیاده ساختن همسان اصول حقوق بشر صحبت کنم. قدرتهای بزرگ مثل ایالات متحده، چین و غیره مافوق قانون اند. اگر عدم رعایت حقوق بشر جرم است، تعریف جرم نباید بر

مبنای هویت متهم بلکه بر اساس حالت قربانی صورت گیرد. بطور مثال اگر جرایمی را که زندانهای ابو غریب و بگرام را باهم مقایسه کنیم، جرایم بگرام شدید تر است. اما کسی راجع به آن صحبت نمیکند. آقای ستانیزی در قسمت دیگری از صحبت خود در اشاره به وضع حقوق بشر افغانستان اصطلاح استبداد دینی را بکار برد. در قسمت دیگری داکتر ستانیزی وی در عین حال افزودند که حقوق بشر در سالهای اخیر حیثیت توپ فوتبال را بخود گرفته و کشورها بگونه ی سلیقه بی در این باره عمل میکنند.

سپس نوبت رسید به سخنرانی آقای تام سایرینگ، رئیس لیگ تحقیقات حقوق بشر مستقر در ناروی، یک سازمان

غیر دولتی تحقیقاتی حقوق بشری با صلاحیت مشورتی به یکی از ارگانهای ملل متحد دارد. در سخنان آقای تام سایرینگ نکات مهمی نهفته بود. مثلاً او گفت که نقض حقوق بشر دارای دو بُعد (داخلی و خارجی) میباشد. در بُعد داخلی، نظام ها و حکومت ها حقوق بشر را زیر پا میگذارند و در بُعد خارجی، قدرت های توانمند جهان. اگر وضعیت حقوق بشر را منابع قدرتمند و با صلاحیت بین المللی جداً نظارت نکنند، حالت از این هم

بد تر خواهد شد. آقای (تام) از کشورهای روسیه، اوکراین، سوریه، کانگو، روندا و غزه بعنوان مناطق سرکوب شده ی حقوق بشر نام برد و در عین حال، از وضعیت روانی مردم، وضع اسف بار کودکان و محرومیت میلیونها انسان جهان از حق و عدالت یادآوری کرد. در رابطه به افغانستان نیز آقای سایرینگ بر تأثیرات شدید محدودیتهای سیستماتیک وضع شده توسط طالبان بر وضع روانی دختران و زنان محروم شده از تعلیم و کار نیز یاد آوری نمود.

سپس گرداننده کنفرانس از آقای احسان قانع پژوهشگر، تحلیلگر و فعال حقوق قربانیان دعوت نمود تا پرزنتیشن خود را

ارائه کنند. آقای قانع گفت که موضوع سخنرانی اش محکمه جزائی بین المللی است و اجراءات این محکمه در رابطه به افغانستان است. بعد از شرح مبسوط در مورد خود محکمه و ساحة صلاحیت قضائی آن، محترم قانع اضافه نمود: افغانستان در سال ۲۰۰۳ عضو آی.سی.سی شد و متأسفانه جرایم جنگی ارتکاب یافته قبل از این سال در ساحة صلاحیت قضائی این محکمه قرار ندارد. در سال ۲۰۲۰ محکمه جزائی بین المللی بعد از سالها تحقیقات ابتدائی تصمیم به آغاز

رسیدگی جرایم ارتکاب یافته توسط قوای بین المللی، قوتهای نظامی دولت افغانستان و طالبان از سال ۲۰۰۳ به بعد گرفت. بزودی حکومت غنی ادعا نمود که خود این حکومت مصروف بررسی عدلی دوسیه های متعلق به افغانستان و از محکمه خواست تا اجراءات خود را تعلیق کند. بعد از سقوط حکومت و رویکار آمدن مجدد طالبان در اکتوبر ۲۰۲۲ محکمه چنین نتیجه گیری نمود که حالا حاکمیتی در افغانستان وجود ندارد که خود به بررسی جنایات بین المللی بپردازد و دوسیه افغانستان دوباره باز شد. اولویت فعلی محکمه بررسی اتهامات طالبان و داعش خراسان است. در جولای سال ۲۰۲۴ تحقیقات در مورد چهار رهبر عمده طالبان را رسماً آغاز نمود. آقای قانع در ادامه دلایل اهمیت اجراءات آی.سی.سی را برای افغانستان را نام بردند.

سخنران بعدی انجنیر عزیز رفیعی فعال مدنی و حقوق بشری، رئیس اجرائی مجمع جامعه مدنی افغانستان (مجم) بود.

آقای رفیعی به نوبه ی خویش سخنان فشرده و اما بسیار سنجیده شده و مفیدی را اظهار داشت. رفیعی گفت: وضعیت کنونی را در سه سوال مطرح میکنم و سوال چهارمی را به راه حل ها اختصاص میدهم. سوال اول اینست که آیا جهان بحران حقوق بشر، نبودن سیستم حقوقی در جامعه و محرومیت زنان از تحصیل و کار را می بیند؟ جواب من به این سوال مثبت است. جهان این حالت را می بیند. به آن عادت هم نکرده اما خود جهان در ایجاد آن سهیم است. نگرانی امروز فقط نقض حقوق بشر

نیست، بلکه عادی شدن نقض حقوق بشر نیز است. یعنی عادت کردن تدریجی جهان به بسته ماندن مکاتب، نقض آزادی بیان و... و این یک خطر بزرگ برای آینده است. امروز در جهان تمایل به تعامل بدون قید و شرط با طالبان باید مشروط به زمان رعایت حقوق بشر باشد. جهان در قبال رعایت حقوق بشر در افغانستان، بجای مسوولیت پذیری، تنها تماشاگر با قیمانده است. هرگاه فراموشی و سکوت راجع به نقض حقوق بشر در افغانستان ادامه یابد، آهسته آهسته به امر عادی مبدل خواهد شد و این، سخت تکان دهنده خواهد بود. وی در پایان سخنانش با صراحت گفت که بمنظور رهایی از این بُن بست ننگین، بهتر است صدا های اعتراضی و حق طلبانه ی مان را بلند و بلند تر نماییم.

سپس نوبت رسید به بخش بحث در داخل پنل و سپس پرسش و پاسخ با اشتراک کنندگان. در این بخش بحث آموزنده و پُر محتوی بین اعضای پنل (سخنرانها) صورت گرفت. سپس عده ای از اشتراک کنندگان سوالاتی را به اعضای پنل کنفرانس مطرح کردند که بجواب آنها پرداخته شد.

جمع‌بندی کنفرانس توسط محترم پیکار پامیر نویسنده، شاعر و مؤرخ شناخته شده افغانستان مقیم کانادا صورت گرفت.

محترم پیکار پامیر سخنان خود را چنین آغاز کردند: از فارو بخاطر برگزاری همچو کنفرانس ابراز امتنان میکنم. در ضمن میخوام از انتخاب آهنگ استاد اولمیر توسط فارو بحیث سرودی که صدای ملت است و کنفرانس ها با آن آغاز گردد، استقبال میکنم. آقای پامیر بصورت فشرده راجع به مطالب هر یک از سخنرانی ها صحبت نمودند و نکات مهم هر سخنرانی را یاد آوری کردند. آقای پامیر در جمع‌بندی خود پیشنهاداتی داشتند که در آینده باید مد نظر گرفته شود.

در ختم سخنان آقای پامیر بر ضرورت یک رستاخیز جهانی تأکید شد؛ رستاخیزی که بشریت را به اصول اساسی انسانیت بازگرداند، زمینه تطبیق این اصول را فراهم سازد و وجدان خفته جهان را بیدار کند. تأکید کردند.

قرار شد قطعنامه کنفرانس به اشتراک کنندگان ارسال گردد تا آنها الی ۲۴ ساعت بعد از کنفرانس در مورد قطعنامه نظر بدهند.

در خاتمه خانم مینه رفیق عضو هیأت مدیره فارو و گرداننده کنفرانس از اشتراک کنندگان، سخنرانیها و فعالین فارو بخاطر سهم فعال شان در برگزاری کنفرانس سپاسگزاری نموده و نوبت سخن را به آقای دلیری رئیس فارو داد.

محترم دلیری سخنان اختتامیه خود را چنین آغاز کردند: با سپاس و قدردانی عمیق، اکنون به پایان نشست امروز می‌رسیم؛ نشستی که نعتها فرصتی برای تبادل نظر و ارائه دیدگاه‌های عمیق بود، بلکه بار دیگر نشان داد که مسئله حقوق بشر در افغانستان چقدر برای همه ما جدی، حیاتی و سرنوشت‌ساز است.

اجازه دهید در این لحظات پایانی، از صمیم قلب از تمام کسانی که این کنفرانس را ممکن ساختند، سپاسگزاری کنم. نخست، از سخنرانان برجسته امروز — شخصیت‌هایی که هر یک با دانش، تجربه و تعهدشان چراغ روشنگری را در این فضای بحث برافروختند. سخنان شما نعتها واقعیتهای تلخ میدانی را روشن ساخت، بلکه راهکارها، امیدها و مسیرهای عملی را نیز پیش روی ما گذاشت.

از گرداننده محترم برنامه تشکر می‌کنم که با مدیریت حرفه‌ای، جریان نشست را منظم، روان و ثمربخش ساختند. سپاس ویژه از همکاران عزیزم در هیئت مدیره فدراسیون فارو که با تلاش پشت‌صحنه، هماهنگی، برنامه‌ریزی و پشتیبانی تخنیکی، این کنفرانس را از آغاز تا پایان همراهی کردند.

از تمام اشتراک‌کنندگان گرامی که با حضورشان، پرسش‌ها و دیدگاه‌های ارزشمند خود روح تازه‌ای به این برنامه بخشیدند نیز قدردانی می‌کنم. حضور شما نشان‌دهنده اهمیت این بحث و تعهد مشترک ما برای دفاع از حقوق مردم افغانستان است.

دوستان عزیز، بحث‌های امروز بار دیگر ثابت کرد که بحران حقوق بشر در افغانستان یک واقعیت دردناک اما قابل تغییر است، به شرط آن‌که صدای ما خاموش نشود و تلاش‌های جمعی ما ادامه یابد.

رامحل‌ها آسان نیستند، اما تجمع امروز نشان داد که

دانش، تجربه و اراده جمعی برای حرکت به سوی

آینده‌ای بهتر وجود دارد. فدراسیون افغان‌های مقیم

اروپا (فارو) همچون گذشته، خود را متعهد می‌داند که

صدای زنان، مردان، جوانان، فعالان مدنی،

پناجویان و همه قربانیان نقض حقوق بشر در

افغانستان باشد. ما این مسیر را با هم ادامه می‌دهیم با

همبستگی، با عقابانیت، و با امید.

امیدوارم جمع‌بندی و مباحث امروز برای همه مفید

بوده باشد و بتواند در فعالیت‌های آینده ما نقش عملی

ایفا کند.

در پایان، برای همه شما آرزوی موفقیت، سلامتی و توان بیشتر در راه عدالت و حقوق بشر دارم.

با احترام و امتنان، این کنفرانس را رسماً اختتام می‌نمایم.

په اروپا کی دمیشته افغانانو د ټولنو فدراسیون

فدراسیون سازمانهای افغان‌های مقیم اروپا

Federation of Afghan Resident Organizations in Europe

کنفرانس آنلاین سالانه ۲۰۲۵ فارو

به مناسبت روز جهانی حقوق بشر

“جهان و بحران حقوق بشر در افغانستان”

تاریخ برگزاری: یکشنبه ۷ دسامبر ۲۰۲۵

قطعنامه

کنفرانس روز جهانی حقوق بشر فدراسیون سازمان‌های افغان‌های مقیم اروپا

فدراسیون سازمان‌های افغان‌های مقیم اروپا (فارو)